

Express Związek

Jedyny organ demokratyczny niezależny woj. kieleckiego

KRAKÓW
Biblioteka Jagiellońska
Św. Anny 12

ODDZIAŁY: KIELCE, Wesola Nr. 7, tel. 13-78; BŁĘZIN, Małachowskiego Nr. 21, tel. 71-331, DĄBROWA, Sobieskiego 7 i Królowej, Jadwigi (róg Narutowicza); ZAWIERCIE, ul. 3 Maja 5, tel. 57; CZELADŹ, Bytomska 31; GRODZIEC, Legionów, tel. 719-66

Hitler zamieszkał w Hradczynie Niepodległość Czech przekreślona

Państwo autonomiczne pod panowaniem Trzeciej Rzeszy

BERLIN, 15. 3. PAT. Niemieckie Biuro Informacyjne ogłosiło następujący komunikat:

Czeski prezydent dr. Hacha przybył w towarzystwie czeskiego ministra spraw

zagranicznych Chvalkovskyego o godzinie 1 min. 10 do nowej kancelarii Rzeszy na rozmowę z kanclerzem. — Prezydent Hacha przeszedł przed frontem kompanii chorągwianej S. S. przy dźwiękach mar-

sza. Kanclerz przyjął prezydenta dr. Hacha w swoim gabinecie.

Przy rozmowie obecni byli ze strony niemieckiej premier marszałek Goering, który na życzenie kanclerza prze-

szedł swój urlop we Włoszech i wczoraj około godz. 18 przybył do Berlina. Jak również minister spr. zagr. Rzeszy von Ribbentrop. Po pierwszej 45-minutowej rozmowie prezydent Hacha i minister spraw

Ci co zadecydowali o losie Czech

**HITLER
HACHA
RIBBENTROP
CHVALKOVSKY**

zagranicznych Chvalkovsky udali się na paradę i na szczególne rozmowy z premierem marszałkiem Goeringiem i ministrem von Ribbentropem.

Po wznowieniu rozmowy u kanclerza podpisano o godz. 3 min. 55 następujący układ:

Kanclerz przyjął dziś w Berlinie w obecności ministra spraw zagranicznych

Rzeszy von Ribbentropa, czesko-słowackiego prezydenta dr. Hacha i czesko-słowackiego ministra spraw zagranicznych Chvalkovskyego na ich życzenie.

Przy spotkaniu tym poddano zbadaniu z całą szczerością poważną sytuację, jaka powstała w ostatnich tygodniach na dotychczasowym czesko-słowackim obszarze państwowym. Z obu stron dano wyraz jedno-

myślnie przekonaniu, że celem wszystkich wysiłków musi być zapewnienie spokoju, porządku i pokoju w tej części Europy Środkowej. Czesko-słowacki prezydent oświadczył, że służąc temu celowi i dla osiągnięcia ostatecznego uspokojenia kładzie los narodu i kraju czeskiego w pełnym zaufaniu w ręce kanclerza Rzeszy Niemieckiej. Kanclerz przyjął to oświadczenie i dał wyraz swej de-

cyzji, iż weźmie naród czeski pod opiekę Rzeszy Niemieckiej i zabezpieczy mu rozwój autonomicznego życia narodowego w myśl jego odrębności.

Berlin, 15 marca 1939 r.

(—) ADOLF HITLER
(—) DR. HACHA
(—) VON RIBBENTROP
(—) DR. CHVALKOVSKY.

Praga obsadzona przez wojska Rzeszy

PRAGA, 15. 3. PAT. Wojska niemieckie, które we wczesnych godzinach rannych przekroczyły granicę Czech i Moraw, stopniowo obsadzają całe terytorium obu prowincji czeskich.

O g. 10 rano przybyły do Pragi pierwsze kolumny oddziałów zmotoryzowanych pod dowództwem gen. Blaskovitz. Pierwsza kolumna samochodów pancernych, która przebiegała przez miasto od strony zachodniej, skierowała się na zamek w Hradczynie, który został obsadzony około godz. 10. Wraz z pierwszą kolumną przybył na Hradczyn dowódca niemieckich wojsk okupacyjnych Heppner, powitany na zamku przez przedstawicieli mniejszości niemieckiej w Pradze, prof. Pfitznera, oraz komisarza prezydenta miasta, dr. Klapke.

Około południa ukazały się nad miastem

niemieckie eskadry lotnicze.

W godzinach południowych Niemcy obsadzili również główne budynki urzędowe.

Na wielu domach zamieszkali w Pradze Niemcy wywieśli chorągwie ze swastyką

PRAGA, 15. 3. W godzinach popołudniowych

wych przybył niespodziewanie do Pragi kanclerz Hitler w towarzystwie i cnej swastyki do stojników państwowych.

Kanclerzowi m. in. towarzyszą gen. Keitel, min. Ribbentrop, szef S. S. Himler i szef pras Dyktar.

Kanclerz Hitler zamieszkał w zamku w Hradczynie.

Kino „Eden“ WIELKI WALC
Dziś premiera

Węgrzy zajęli Huszt I lada chwila spodziewani są na polskiej granicy

HUSZT, 15. 3. PAT. B. RZĄD KARPATORUSKI Z DR. WOŁOSZYNEM NA CZELE OPUŚCIŁ DZIŚ RANO TERYTORIUM RUSI PODKARPACKEJ, UDAJĄC SIĘ DO RUMUNII. HUSZT I SEWLIUSZ ZOSTAŁY W GODZINACH POŁUDNIOWYCH ZAJĘTE PRZEZ WOJSKA WĘGERSKIE.

BUDAPEST, 15. 3. PAT. Wojska węgierskie kontynuują marsz ubezpieczony przez Ruś Podkarpacką, zajmując i obsadzając poszczególne miejscowości. W godzinach popołudniowych przeszły Sewliusz i skierowały się na Wołowiec w stronę przełęczy tucholskiej.

Wojska węgierskie napotkały w drodze

na bandy siepaczków, które stawiały im opór. Bandy te były natychmiast przez wojska węgierskie otaczane i rozbrajane. Opór czeski w stosunku do wojsk węgierskich miał charakter defensywny i miał na celu umożliwienie ewakuacji władzom cywilnym i wojskowym czeskim. Ewakuacja odbywa się w rozmaitych warunkach.

Ludność zajmowanych terenów, terroryzowana przez długie miesiące, wszędzie serdecznie wita wojska węgierskie, widząc w nich ostoję ładu i porządku oraz zabezpieczenia na przyszłość.

W górach panuje silna zadymka śnieżna, która zanosila śniegiem szosy i ścieżki hamując szybkość marszu wojsk węgierskich.

PIWA TYCHY
1629

Od trzystu lat idą w świat

Polska uznała niepodległość Słowacji

WARSZAWA, 15. 3. PAT. — Słowacki minister spraw zagranicznych wystosował do ministra spraw zagranicznych Polski depeszę treści następującej:

„Minister spraw zagranicznych Państwa Słowackiego ma zaszczyt zakomunikować, że zgromadzenie narodowe Słowacji, jedyny oficjalny przedstawiciel Słowaków, na uroczystym posiedzeniu odbytym w dniu 14 marca 1939 r. w Bratysławie proklamowało swą niezawisłość i utworzenie Państwa Słowackiego w obecnych granicach kraju słowackiego:

Msgr. dr. Józefowi Tiso, prezasowi rady ministrów, powierzono pełnienie funkcji głowy państwa i powierzono teki: wiceprezesa rady ministrów profesorowi uniwersytetu Wojciechowi Tuce, ministrowi spraw zagranicznych — p. Ferdynandowi Durczańskiemu,

ministra spraw wewnętrznych — p. Karolowi i Sidorowi, ministra oświecenia publicznego — p. Józefowi Siwakowi, m. n. obrony narodowej — ppłk. Ferdynandowi Caplosow, min. komunikacji p. Juliuszowi Stano, min.

finansów — p. Mikulasowi Prużyńskiemu, min. gospodarki narodowej — p. Gedzie Medryskiemu, min. sprawiedliwości — p. Gedzie Fritzowi.

Minister spraw zagr. ma zaszczyt prosić

o uznanie utworzonego państwa i o zawieszenie nas o tym.

Bratysława, 14 marca 1939 r.

Minister spraw zagranicznych
(—) DR. FERDYNAND DURCZAŃSKY

Depesza min. Becka do min. Durczańskiego

WARSZAWA, 15. 3. PAT. W odpowiedzi na depeszę ministra spraw zagranicznych Słowacji dr. Durczańskiego, notyfikującą powstanie niepodległego państwa

słowackiego, minister spraw zagranicznych J. Beck skierował do ministra Durczańskiego następującą depeszę.

Jego Ekscelencja dr. Ferdynand Dur-

czański, Minister Spraw Zagranicznych Słowacji.

„W odpowiedzi na telegram Waszej Ekscelencji z dnia 14 bm. mam zaszczyt zapewnić, że Rząd Polski uznawał zawsze prawo narodu słowackiego do wolnego określenia form tego istnienia politycznego.

Dla ustalenia kontaktu i współpracy z Rządem Republiki Słowackiej, postanowiłem mianować bezwzględnie dr. Mieczysława Czapczyńskiego jako reprezentanta dyplomatycznego Rządu Polskiego w Bratysławie.

(—) J. BECK.

Minister Spraw Zagranicznych Polski

Gen. Prchala prosi o 5 dni zwłoki

BUDAPEST, 15. 3. P. A. F. Węgierska Agencja Telegraficzna komunikuje: Szef sztabu głównego armii węgierskiej dziś w południe udzielił następującej informacji: Pozostawanie się naprzód wojsk węgierskich na terenie Rusi Podkarpackiej trwa nadal. General Prchala wysłał parlamentarzysty do dowódcy węgierskiej dywizji konnej, prosząc o pozostawienie mu pięciu dni czasu na wycofanie wojsk czeskich z Rusi. Szef węgierskiego sztabu głównego zażądał natychmiastowego złożenia Ironi Pertraktacje w tej sprawie są w toku.

PRCHALA

Ruś podkarpacka

Ruś Podkarpacka, urzędowa nazwa dawnej Rusi Węgierskiej, zwanej często przez Polaków Rusią Zakarpacką. Kraj ten wchodził od roku 1919 (od traktatu w Trianon) w skład republiki czesko-słowackiej, położony jest na południowych stokach Beskidów Wschodnich. Ma na ogół ziemię żyzną, klimat dość ostry. Główną rzeką jest Dnister. Karpaty-Rusini są niemal wyłącznie wyznania grecko-katolickiego. Żyją z lasów i z uprawy roli.

Oblicze narodowościowe tego kraju jest niewyraźne. Obok zwalczających się nawzajem dwu grup: jednej i czniejszej podległej wpływom rosyjskim i drugiej niewielkiej, ukraińskiej, istnieje duża masa ludności, uważająca się po prostu za „tutejszą”, mówiąca odrębnym dialektem i myśląca je-

nie o poprawie bytu.

Arbitraż wiedeński z 4 listopada 1948 r. przyznał część terytorium Zakarpacia, z największymi miastami: Użhorodem i Mukaczewem — Węgrom.

Po przejściu tych dwóch miast i żyznych najgęściej zaludnionych i żywotnych obszarów nizinnych przez Węgry, Ruś Podkarpacka stała się zgoła dziczyzną, bez stolicy

i bez połączenia kolejowego z Pragą.

Największe pozostałe w niej miasto, to Sevlis (9 tys. mieszkańców) i Huszt (11.000 mieszkańców).

Ogółem w granicach Rusi Podkarpackiej pozostał szmat ziem górskich, długości mniej więcej 50 km., zamieszkały przez około 150 tysięcy Karpatorusów, przewoźnie pasterzy.

Sensacyjny zwrot w procesie mordercy kobiet Weidmanna

W dalszym ciągu sensacyjnego procesu paryskiego mordercy kobiet Weidmanna doszło do prawdziwego „coup de theatre”.

Obronca współoskarżonej Colette Tricot oświadczył, że jego klientka pragnie złożyć ważne zeznania. W toku przesłuchania oświadczyła ona że wkrótce po zamordowaniu tancerki amerykańskiej Dekoven i ulazkiej pielęgniarki Keller, widziała w mieszkaniu sąsiada Weidmanna w St. Cloud bliźniętów obu kobiet.

Wówczas wezwano owego sąsiada Mouilly, który miał zeznawać w charakterze świadka.

Okazało się jednak, że nie przybył on na rozprawę. Obrona pragnie wykazać na podstawie zeznań Colette Tricot, że nie wykrytym a często wspomnianym współnikiem Weidmanna był Mouilly.

Jego też miał na myśli, zdaniem obrony, Weidmanna, mówiąc, że strzelał do publicy, by ostrzec swego pomocnika. Colette Tricot jest bardzo obciążona dotychczasowym przebiegiem rozprawy. Jak się okazało, w chwili aresztowania nosiła ona odzież obu ofiar Weidmanna.

Hitler pojechał na terytorium czeskie

BERLIN, 15. 3. PAT. Urzędowo komunikują, że kanclerz Hitler wyjechał dziś z Berlina celem udania się do wojsk wkraczających na terytorium Czech i Moraw.

PRZEKLETA MIŁOŚĆ

90)

— Cokolwiek raczysz postanowić najjaśniejszy panie — odezwał się znów Józef — jedno jeszcze pragnę mienić, iż nie chodzi nam wcale o zwrot skonfiskowanych dóbr, ale tylko o wyłączenie z przywrócenie dobrego imienia rodowemu naszemu, tyle zasłużonemu dla kraju. Okaż się być, najjaśniejszy panie, ojcem wszystkich swoich poddanych, którzy nie miecz zemsty, ale miłość ojcowską w piersiach swoich nosi. Niech nie triumfuje pycha i miłość prywatna, ale niech zabłyśnie sprawiedliwość, gdyż ona też jest fundamentem królestwa państwa.

Ciechanowiecki przerwał na chwilę poczem dorzucił jeszcze: — Dowodem miłości nieprzebiegającej w środkach pani Strutyńskiej, jest również i to, iż postawiła się ona szalbierecznym przedstawieniem sprawy o skazanie na ewakuowanie nawet starego sługi hrabiego, który pilnował ją przez owe dni tuż po ujawnieniu zdrady z gachem w Opsie. Czwartowanie to, jak mi doniesiono odbyło się nie dawno w Wilnie... Skazano na śmierć i ścięto człowieka, który jed-

nemu Bogu ducha swego był winien tylko... Wprowadzona cię w błąd, eszkan, najjaśniejszy panie... Teraz poczynają już rozlegać się skargi po kraju, iż niewinnych ludzi morduje się dla dogadzenia cudzej fantazji. A przecież nie król JM. winien, nie na tron spada grzech za ową śmierć niewinną starca białowłosego, ale tylko na poduszczyce i szalbiereczów, którzy dobrą wolę najjaśniejszego z królów dla niebnych swoich celów wykorzystali. Odwróć więc owe niegodne podejrzenia najjaśniejszy panie, zarzuć kłam tym głosom przeciwnym, okaż się monarchą szlachetnym i wciel kim, za jakiego powszechny głos od dawna ciebie już uznaje...

Tyle szczerości i prawdy było w tych słowach młodego Ciechanowieckiego, że choć chwilami nader gorzkie one były dla króla, przecież nie dotknęły go bynajmniej. Ten młodzieniec umiał oskarżać, ale umiał także i bronić — oskarżając.

Stał teraz przed królem w postawie, która pełna była szacunku, ale nie zmalała w nim i cienia uniżoności, serwilizmu. Jego jasne, dobre oczy,

śmiało patrzące w przymrużone nieco oczy króla, jego postać wyniosła, minła, niby młodego orla stojącego na wysokości percy górskiej — zjednały mu przychylność monarchy. Stanisław August zrozumiał, iż w tych szczerych, tętnących prawdą słowach młodego suplikanta, który sam, nie uciekając się do nieczyjej pomocy, stanął przed nim, był swój i prosił swoją wypowiedzieć — nie może być nawet cienia poży, udania...

Poniatowski podniósł wzrok swój na Ciechanowieckiego, chwilę wpatrywał się w jego jasne oczy, a potem rzekł:

— Bądź waćpan spokojny. Rozważmy twoje słowa i damy ci stosowną odpowiedź. Sprawiedliwość zostanie wymierzona.

Józef pochylił się do kolana króla, dziękując za obietnicę. Poniatowski zaś, podawszy mu dłoń do pocałowania, dodał jeszcze na odchodnym:

A jeśli zamieszkaż w stolicy, moiście Ciechanowiecki, nie zapomnij o nas i zechciej nas odwiedzać. Mile będzie ci widzieli na naszych objadach czwartkowych i parozwawianych o Parvzu.

Było to wyraźne zaproszenie, jawny znak laski królewskiej.

Po odejściu Ciechanowieckiego, król dumał długo samotnie, po zemdał rozkaz wezwania do siebie hrabiego Mikołaja Manuzzi.

XXV

ROZKAZ KRÓLA JM.

Hrabia Mikołaj Manuzzi był z pochodzenia Włochem, z profesji awanturnikiem politycznym, włóczącym się długo po rozmaitych krajach prawie globu całego, aż w końcu wyładował w Warszawie i tu wpadł od razu w łaskę ambasadora carycy Katarzyny Potiomkina, rezydującego w stolicy nadwiślańskiej. Bez czi i sunienia, nie mający już nic do stracenia, wszystko zaś do zyskania, hrabia Manuzzi odgrywał w Warszawie rolę szpiega moskiewskiego — słowem, była to kreatura spod ciemnej gwiazdy, na wszystko gotowa, spełniająca wszystko bez wahania, cokolwiek tylko mogło mu przynieść brzęczącą nagrodę.

Tego to osobnika wysłannicy królewscy długo musieli szukać, nim go w końcu odnaleźli w winiarni na Starym Mieście u Fukiera, przepijającego ostatki jurgielu, zaledwie dziś rano od Potiomkina otrzymanego.

Na wiadomość, iż król Jmós wzywa go do siebie, zebrał się natychmiast pan hrabia i pojechał na Zamek, nie będąc jednak bardzo pewnym, zali nie spotka go tam coś złego za wicherzenie i szubiegowanie, to też dobytował raz po raz wysłanników królewskich, coby król Jmósność chciał od niego, ale ci nie umieli mu nic na to odpowiedzieć.

d. c. n.

Naszą Kasą Oszczędności jest BANK „SPOŁEM!”

Odezwa Hitlera do narodu niemieckiego

„Postanowiłem w dniu dzisiejszym, by wojska niemieckie wkroczyły do Czech”

BERLIN, 15.3. PAT. Kanclerz Hitler wydał do narodu niemieckiego odezwę, w której przypomina, że zaledwie przed kilku miesiącami Niemcy zmuszone były wziąć w obronę mieszkających w zwartych obszarach rodaków swych przeciw terrorystycznemu reżimowi Czechosłowacji, a już w ostatnich tygodniach ujawniły się te same zjawiska na obszarze, na którym żyje obok siebie tyle narodowości.

Doprowadzić to musi do reakcji na poświadczane ataki na wolność i życie grup narodowościowych. Odlączyły się one teraz od Pragi. Czechosłowacja przestała tym samym istnieć.

Dalej odezwa mówi, że od niedzieli w wielu miejscowościach zaszły straszliwe ekscesy, których ofiarą padli znowu i czni Niemcy. Z gęsto zamieszkałych niemieckich wysp językowych, które wspólnotowość niemiecką pozostawiła ubiegłej jesieni przy Czechosłowacji, zaczyna znów płynąć w kierunku granic Rzeszy masa uciekinierów, pozbawionych mienia. Dalsze trwanie takiego stanu rzeczy doprowadzić musiałoby do zniszczenia porządku na tym terenie, na którym Niemcy zainteresowane są życiowo, a który ponad 1000 lat należał do Rzeszy niemieckiej. Aby ostatecznie usunąć ten stan, zagrażający pokojowi — głosi odezwa — i aby stworzyć warunki potrzebne dla nowego uporządkowania stanu rzeczy na tym obszarze.

POSTANOWIŁEM Z DNIEM DZISIEJSZYM, BY WOJSKA NIEMIECKIE WKROCZYŁY DO CZECH I MORAW.

Rozbroją one bandy terrorystyczne i chroniące je czeskie siły zbrojne, wezmą w obronę życie wszystkich zagrożonych i zabezpieczą tym samym fundamenty, na których opierać się będzie zasadnicze załatwienie kwestii, które w sposób b. sprawiedliwy od-

powiadać będzie duchowi tysiącletniej historii i praktycznym koniecznościom narodów niemieckiego i czeskiego.

HITLER DO WOJSKA

BERLIN, 15.3. PAT. Kanclerz Hitler wydał rozkaz do wojska w którym stwierdza, iż Czechy znajdują się w stanie rozkładu, zaś przeciwko Niemcom w Czechach i na Morawach stosowany jest terror. Z dniem 15 marca 1939 r. oddziały

wojsk niemieckich wkroczą na terytorium Czech, aby zabezpieczyć życie i mienie wszystkich mieszkańców kraju.

Odezwa apeluje do ludności, iż żołnierzy niemieckich nie będzie traktowała jako wrogów, lecz jako uosobienie woli

rządu niemieckiego ustalenia porządku.

Odezwa zapowiada, że wszelki ewentualny opór będzie natychmiast tłumiony i kończy się słowami: „Bądźcie poza tym świadomi, że wkroczenie na czeskie terytorium jako reprezentanci wielkiej Rzeszy.

Wódz duchowny Słowaków

S. p. ks. A. Hlinka.

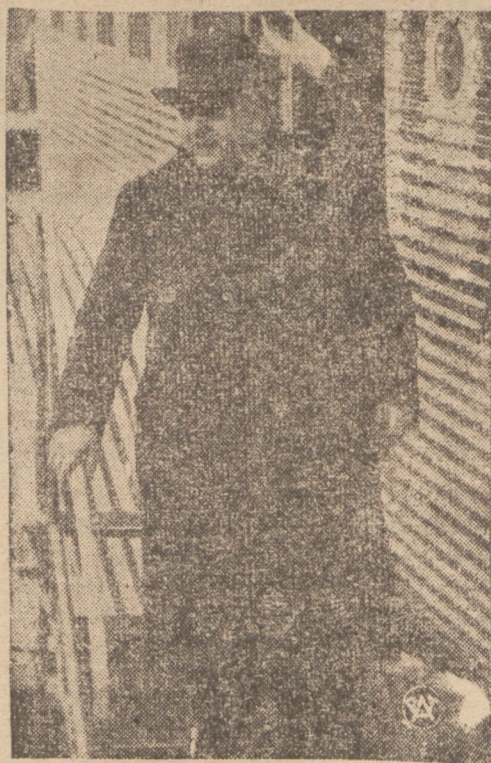
Słowacy są potomkami Słowian, którzy podczas przesiedlania się do Europy nauczyli się w górach, w Karpatach zachodnich zwłaszcza między Dunajem a Cisą i w IX w. po Chr. utworzyli jądro państwa wielkomorawskiego, pozostając pod opieką włoskich księży.

Po upadku państwa wielkomorawskiego, w r. 1024, Słowacy stopniowo przeszli pod władzę Węgier i dzielili los tego państwa aż do upadku monarchii austro-węgierskiej.

W r. 1918 przedstawiciele organizacji Słowackich i czeskich zawarli w Pittsburgu umowę, zmierzającą do połączenia Czechów i Słowaków w niezawisłe państwo. Słowacja w myśl tej umowy, miała mieć własny

Niepodległa Słowacja dawne państwo wielkomorawskie

sejm, sądy, administrację. Język słowacki stał się językiem urzędowym w szkołach, urzędach, życiu publicznym. Państwo czecho-słowackie — republiką o demokratycznym

Prezydent Słowacji ks. Tiso.

W r. 1919 na mocy traktatów pokojowych w St. Germain i Trianon Słowacja wraz z Czechami tworzy jeden organ.

Umowa pittenburska nie została jednak przez Pragę dotrzymana. Sam Masaryk w dziele swym pt.: „Rewolucja” określił ją jako „nieobowiązujące przyrzeczenie”. Słowacy autonomii nie dostali. Czesi obsadzili wszystkie urzędy i rozpoczęli wynaradawianie ludności słowackiej.

Pod wpływem tego rodzi się w Słowacji ruch wyzwolenczy, na czele którego staje ks. Andrzej Hlinka.

Przychodzi wrzesień 1938 r. Świat staje w obliczu groźby nowej wojny światowej, zażegnanej przez układ podpisany w Mona-

Wicepremier Słowacji dr. Tuka z żoną

chium przez Chamberlaina, Hitlera, Mussoliniego i Dalada'era. Układ ten pozostawia Słowację przy republice czecho-słowackiej, wprowadzając okrojona na rzecz Węgier i Rzeszy, lecz zapewnia jej autonomię.

Czesi się znów „nie spieszą”. 6 października 1938 r. zbiera się w Żylinie kongres stronnictw słowackich. Żądając natychmiastowego oddania władzy wykonawczej w ręce Słowaków. Praga kapituluje i na drugi dzień powstaje pierwszy rząd słowacki z premerem Tiso.

Obecnie Słowacja tworzy państwo niezależne o ustroju republikańskim.

Będzie to państwo małe, mniejsze od każdego z 3-ech państw bałtyckich (Litwy, Łotwy lub Estonii), z ludnością około 2-milionową.

Graniczyć będzie Słowacja: od północy z Polską, od zachodu z Czechami, od południowego zachodu z Rzeszą Niemiecką (i Austrią), od południa z Węgrami, od wschodu z Rosją Podkarpacką.

Wypadki biegną z zawrotną szybkością. Bez żadnej przesady można powiedzieć, że historia pędzi naprzód w siedmiodniowych butach. W pół roku po Monachium i załamaniu się pierwszej republiki czecho-słowackiej rozpadła się wczoraj w oczach naszych Druga Republika. Słowacja oderwała się od Czech. Wojska węgierskie zajęły Ruś Zakarpacką. A Czechy stały się prowincją Rzeszy Niemieckiej. W ciągu godzin mapa Europy środkowej uległa nowemu, gruntownemu przekształceniu.

Wszystko jest w toku i zawczasie jeszcze na polityczną ocenę wyłarzeń. Przypomnijmy tylko, jakie było niezmienne stanowisko Polski, któremu tak niedawno dał ponowny wyraz mjr. Beck w Senacie.

Otoż Polska jest przyjaciółką narodu słowackiego i oredowniejka tezy, że naród słowacki ma pełne prawo decydowania o swoim losie. Niepodległość Słowacji, niepodległość prawdziwa i pełna, natrafiać musi w Polsce wśród wszelkich okoliczności na żywe wyoddźwięki. Niepodległa Słowacja musi być bowiem przyjaciółką Polski. Oczywiście, że mówimy o niepodległości istotnej, a nie o zamianie jednego postronnego wpływu na inny, jedynego protektoratu na drugi.

Jeśli idzie o Ruś Zakarpacką to Polska nie dwuznacznie wypowiedziała się za spełnieniem uzasadnionych dążeń węgierskich, których realizacja oznacza równocześnie przywrócenie tysiącletniej wspólnej granicy.

dydyista pogoda

Mgr. Bukowskiego.

Na froncie pracy

Pracownicy miasta Sosnowca
w walce o swe prawa

W sali rady miejskiej ratusza odbyło się nadzwyczajne walne zebranie członków Związku Zawodowego Pracowników Miejskich w Sosnowcu przy udziale 156 członków.

Na zebraniu obecni byli pp.: prezes zarządu głównego Zrzeszenia Związków Zawodowych Pracowników Miejskich R. P. mecenas poseł Mieczysław Orlański oraz w charakterze zaproszonych gości, prezesi i przedstawiciele sąsiednich miast Będzina, Częstochowy, Czeladzi, Dąbrowy, Olkusza i Zawiercia.

Przedmiotem obrad były sprawy: 1) awansów, 2) oddłużenia pracowników, 3) zapomogi zimowej, 4) zwrotu wpisów szkolnych oraz 5) objęcia statutem emerytalnym wszystkich pracowników stałych zarówno fizycznych jak i umysłowych.

Sprawozdanie z działalności zarządu oraz z podjętych starań u władz miejskich o załatwienie najpilniejszych postulatów pracowniczych, złożył prezes zarządu p. Placek.

W przeszło 3-godzinnej dyskusji, jaka się wywiązała nad sprawozdaniem zarządu, poświęcono szczególną uwagę sprawom niezadowolonym dotychczas przez zarząd miejski, przy czym z przemówień poszczególnych mówców, przebiegał żal do władz miejskich i nadzorczych z powodu niedoceniania najżywniejszych spraw pracowniczych.

Jedną z tych palących spraw jest sprawa awansów, których zarząd miejski, mimo zatwierdzenia na ten cel kredytów w budżecie na 1938-39 r. dotychczas nie przeprowadził.

Wszystkie wnioski zarządu związku, poświęcone tej sprawie napotykały na sprzeciw.

Gdy finanse miasta w roku 1937-38 osiągnęły równowagę, władze nadzorcze zatwierdziły kredyt na awanse w roku 1938-39 w wysokości 18000 zł. Zdawało się iż sprawa awansów znajdzie realizację.

Tymczasem od uchwalenia przez radę miejską upłynęło blisko rok czasu, a sprawa awansowania, nie ruszyła z miejsca.

Następną sprawą, która wywołała wśród zebranych żywy oddźwięk, była odmowa urzędu wojewódzkiego na zatwierdzenie uchwały rady miejskiej, przyznającej pracownikom kwotę 30.000 zł tytułem zapomogi na potrzeby zimowe i częściowe wyrównanie dotychczasowych strat.

Wiele uwagi poświęcono również sprawie oddłużenia pracowników, które zarząd miejski projektował rozpocząć przez rozpisanie odpowiedniej ankiety, uzupełnionej zastrzeżeniem, iż koszty oprocentowania, w wysokości 7 proc. pokryją pracownicy.

Zebrani wypowiedzieli się kategorycznie przeciwko obciążaniu pracowników kosztami oprocentowania, wychodząc z założenia iż zadłużenie pracowników zostało spowodowane ciężką sytuacją materialną, powstałą wskutek ciągłych obniżek.

Pomyślna koniunktura
w drukarstwie

Analfabetyzm w Polsce wygasa, a równocześnie rośnie głośno drukowane go. Przy stopniowym podnoszeniu się poziomu dobrobytu materialnego przed prasą i wydawnictwami książkowymi w Polsce otwierają się drogi wielkiego rozwoju. Sprzyja temu również wzrost urbanizacji.

W tych warunkach nie dziwi fakt, iż dział maszyn drukarskich na tegorocznych Targach Poznańskich będzie rekordowo wprost obelany najbardziej nowocześniejszymi eksponatami. Niestety, przez myśl polski w tym zakresie jest jeszcze słabo reprezentowany. A szkoda, bo koniunktura na maszyny drukarskie jest wyjątkowo pomyślna.

żek poborów, a nie z winy pracowników

Po wyczerpaniu dyskusji nad sprawozdaniem zarządu mecenas poseł Orlański wygłosił obszerny referat, naświetlając przebieg prac parlamentarnych nad zagadnieniami pracowniczymi, a szczególnie nad wniesionym do Sejmu projektem kodeksu o służbie w samorządzie terytorialnym.

Po wysłuchaniu referatu zebrani przyłączyli się do opracowania rezolucji, którą dla uwypuklenia najważniejszych spraw ośrodkowano tylko do 4-ch punktów, a więc:

1) domaganie się od zarządu miejskiego przeprowadzenia jeszcze w bieżącym okresie budż. awansów i wypłacenia pracownikom z tego tytułu odpowiedniego wyrównania,

2) domaganie się od zarządu miejskiego przeprowadzenia oddłużenia, bez obciążania pracowników kosztami oprocentowania,

3) wystąpienie do zarządu miejskiego z prośbą o zaskarżenie do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych decyzji urzędu wojewódzkiego odmawiającej przyznania pracownikom zapomogi, uchwalonej przez radę miejską w wysokości 30.000 zł.

4) domaganie się wypłaty reszty zwrotu wpisów szkolnych.

Po uchwaleniu rezolucji, nadzwyczajne walne zebranie uchwaliło jednomyślnie depeszę do Pana Premiera gen. Sławoja Składkowskiego z prośbą o przychylenie stosunków do postulatów pracowników miejskich miast Zagłębia Dąbrowskiego.

Robotnicy budowlani w pow. olkuskim
uzyskali 25 proc. podwyżkę płac

W dniu 14 bm. w Inspektoracie pracy w Olkuszu, został zawarty układ zbiorowy pomiędzy robotnikami przemysłu budowlanego i przedsiębiorcami, na terenie całego powiatu olkuskiego, tj. w Olkuszu, Wolfro- miu, Skale, Sławkowie, Ojcowie i Bolesławinie.

Układ został zawarty na rok przy czym robotnicy uzyskali podwyżki w stosunku do faktycznych płac zeszłorocznych (zawartych w roku ub. w Inspektoracie pracy w Sosnowcu) do 25 proc.

Układ zbiorowy obejmuje 13 przedsiębiorstw i około 300 robotników.

Pijcie doskonałe, pełnowartościowe
znane ze swej dobroci

piwo sieleckie:

**Jasne pilzneńskie
ciemne monachijskie
„słodowo-słodkie**

**z Browaru Gwarectwa „Hrabia Renard”
w Sosnowcu (Telef. Nr. 6 21 01).**

Polecamy również lód sztuczny z wody źródlanej.

Dobroczynna chrześcijańska
kasa bezprocentowa
rozpoczęła działalność w Sosnowcu

W sali Banku Rzemieślników w Sosnowcu, odbyło się I walne zebranie członków Dobroczynnej Chrześcijańskiej Kasy Bezprocentowej. — W Jedności Siła w Sosnowcu, zorganizowanej przy Związku Drobnych Kupiectwa i Przemysłu Chrześcijańskiego w Sosnowcu. Zabrańie zajął p. Stefan Ozga. Przewodniczył zebraniu p. Teofil Jaskółka. Do prezydium powołano pp. Leona Dziordzińskiego i Tomasza Sieronia — na asesorów, oraz pp. Czesława Majzla i Stefana Sołtysika — na sekretarzy.

Aktualny referat na temat: „Kasy Bezprocentowej w życiu gospodarczym Państwa” wygłosił p. Stefan Ozga.

Zebrani po wysłuchaniu tego referatu, złożyli do prezydium dobrowolnie zadeklarowane kwoty tak, że w chwili rozpoczęcia działalności kasy tj. z dniem 12 marca r.b. nowozałożona kasa rozporządzi już własną gotówką w kwocie zł. 903 -- i liczy 142 członków.

Do zarządu omawianej kasy zostali wybrani pp. Stefan Ozga — prezes; Władysław Borgus I wiceprezes; Feliks Słupski — skarbnik; Czesław Majzel — sekretarz. Jan Janicki — gospodarz. Na zastępców pp.: Józef Dyrka i Aleksander Kazanecki. Do prezy-

dium rady weszli pp. Teofil Jaskółka — prezes Franciszek Baca — I wiceprezes; Józef Żelichowski II wiceprezes; Stefan Sołtysik — sekretarz; Antoni Miszka II sekretarz.

Komisja rewizyjna; pp. Leon Dziordziński — przewodniczący; Jan Labus — wiceprzewodniczący; Stefan Domański — sekretarz.

Komitet organizacyjny w myśl uchwały walnego zjazdu delegatów drobnego chrześcijańskiego kupiectwa Rzplitej Polskiej, odbytego w Warszawie, uzyskał zatwierdzenie statutu związku zrzeszeń drobnego chrześcijańskiego kupiectwa Rzplitej Polskiej. „W Jedności Siła” i przystąpił do zrealizowania wytycznych w statucie form strukturalnych organizacji i w tym celu wzywa wszystkie organizacje zrzeszające drobne chrześcijańskie kupiectwo do wydelegowania na ogólny walny zjazd swych przedstawicieli, który odbędzie się w Warszawie dnia 19 marca 1939 roku.

Wszelkie informacje w tym przedmiocie udzielone będą w biurze związku handlowych chrześcijan „W Jedności Siła” w Warszawie, ulica Orła 9 m. 1, tel. nr. 11 94.03.

Drzazgi

Zwierzęta

Towarzystwo Opieki nad zwierzętami w Sosnowcu nadesłało nam pismo z prośbą o zaapelowanie do społeczeństwa o pomoc w ich pracy. W piśmie swym ławarzystwo stwierdza, że społeczeństwo nieogólnie obojętnie przechodzi obok obywatela wyjątkowego barbarzyństwa w obchodzie z kołami i innymi domowymi zwierzętami.

Zbyt często widzi się obrazki, gdy ważnica bije w nieludzki sposób słabego i wynędzniałego konia, który nie może uciągnąć nadmiernie uciążliwej furty — aby przejść obok tego obojętnie.

„Codzień widzimy — głosi odczyt — wiele zwierzęcych tragedii, napozór drobnych i nieważnych. A jednak nie są to rzeczy małej wagi. Bądźmy kulturalni, nie ustępujemy pierwszeństwa pod tym względem zagranicy, gdzie opieka nad zwierzętami jest bardzo wysoko postawiona”.

Są to rzeczy napozór drobne, lecz dobrane charakterystycznie kulturę całego społeczeństwa.

—oOo—

Przy głośniku

FRAGMENTY „DZIADÓW” MICKIEWICZA W TEATRZE WYOBRAŹNI

Dziś — godz. 18.30, 17-godz. 18.30 i 18-godz. 17.00 marza Polskie Radio nada arcydzieło romantyzmu polskiego „Dziady” Adama Mickiewicza. Pierwszy wieczór obejmie fragmenty części pierwszej i drugiej oraz część czwartą, tj. „Dziady wieńsko — kowieńskie” z wierszem wstępnym „Upiór”. Wieczór drugi — część trzecią („Dziady dreźnieńskie”) aż do widzenia księdza Piotra. Wieczór trzeci — scena warszawska, obie sceny z senatorem i nową obrzędową Dziadów.

Do opracowania radiofonicznego pozyskano Leona Schillera, jednego z najlepszych komunistycznych reżyserów polskich, głęboko go znawcę naszej dramaturgii romantycznej. W swej bogatej i różnorodnej działalności reżyserkiej wprowadził Schiller na scenę szereg nie granych lub dość przypadkowo opracowanych utworów polskiego dramatu romantycznego i prozomantycznego, tworząc odrębny polski styl sceniczny, zwany teatrem monumentalnym.

„Dziady” wystawione przez Schillera najpierw we Lwowie, potem w Wilnie i w Warszawie, a przed laty zrealizowane z ogromnym sukcesem w stolicy Bułgarii Sofii, apogeum „teatru monumentalnego”.

Dla radia przygotowuje Schiller „Dziady” w sposób nowy, wprowadzając między innymi te tony które na scenie z rozmaitych względów nie dały się wprowadzić, nadprzypadknie przepiękną partię liryczną „widzenie Ewy”.

Wszystkie trzy 45-minutowe audycje poprzedzi słowem wstępnym dr Tymon Terlecki literat i teatrolog, bliski współpracownik Schillera, autor prac teoretycznych o „teatrze monumentalnym”.

WALCZA Z OBSTRUKCJĄ

Przeciszczające pigułki ALDOZA, znak ochronny „GÓRAL”. Działają łagodnie. Stosuje się przy nadmiernej otłocności. Próbną pudełko 0,15, a 15 sztuk 0,40

ALDOZA
Z GÓRAŁ

Mieszkaniec Sosnowca
ZATRZYMANY PRZEZ POLICJĘ
W KATOWICACH

13. bm. policja w Katowicach przytrzymała 25-letniego Konrada Flisiaka, zam. w Katowicach II (ul. Kunegundy 7) i 23-letniego Berka Glikszteina z zawodu krawca z Sosnowca (ul. Towarowa 18), jako poszukiwanych przez prokuraturę.

558 stowarzyszeń i związków na terenie pow. olkuskiego

Na terenie pow. olkuskiego, obejmującego dwa miasta niewydziałone, tj. Olkusz i Wolbrom, oraz 14-tu gmin wiejskich, istnieje 558 stowarzyszeń i związków różnego rodzaju. Wiele z nich nie przejawia żadnej absolutnie działalności, to też starostwo powiatowe, mające nadzór nad działalnością tych organizacyj,

często likwiduje mniej żywotne. W roku ubiegłym likwidacji uległo 16 stowarzyszeń, w tym 8 żydowskich).

Z pośród stowarzyszeń wyższej użyteczności, największą ilość oddziałów mają: ochotnicze straże pożarne (86), Tow. do pierania budowy szkół powsz. (52) i LOPP. (28), z organizacji zaś młodzieżowych: Katol. stow. Młodz. (63), Zw. Strzel. (50), Zw. Młodej Wsi ziemi kieleckiej (21) i Zw. Hare. Polskiego (6).

Odezwa

DO PEOWIAKÓW ZAGŁĘBIA

Ze Związku Peowików w Sosnowcu otrzymaliśmy poniższy komunikat z prośbą o zamieszczenie:

„Dzień 19 marca jako dzień Imienin Włókieskiego Marszałka Józefa Piłsudskiego winien być uroczystie obchodzony przez Peowików.

W dniu tym należy wziąć gromadny udział w nabożeństwach żałobnych za duszę Wielkiego Marszałka, urządzonych wspólnie z innymi organizacjami b. woj. olkuskiej i społecznych.

W dniu 18 marca w dniu Imienin Marszałka Erwarta Śmigłego - Rydza Woźdź Narodu i Komendanta głównego Zw. Peowików, wszyscy Peowicy wezmą gromadny udział w urządzonych lokalnych uroczystościach.

Świetlica dla dziewcząt W GRODZCU

Zw. Pracy Obyw. Kobiąt w Grodźcu utworzył w lokalu gminy świetlicę dla dziewcząt w wieku od 15 lat wzwyż — Świetlica czynna jest we wtorki i piątki w godz. 17—19.

Jednocześnie zarząd związku zawiadamia, że dziś o godz. 18-ej odbędzie się roczne zebranie członków.

Obrady podof. rezerwy W PORĘBIE

Pod przewodnictwem p. K. Nawary, prezesa pow. OZPR, przy udziale komendanta pow. p. Jana Kani odbyło się w Porębie doroczne zebranie członków związku podoficerów rezerwy koło w Porębie.

Ze złożonych sprawozdań wynika, że koło jest dość ruchliwą organizacją na tamtejszym terenie.

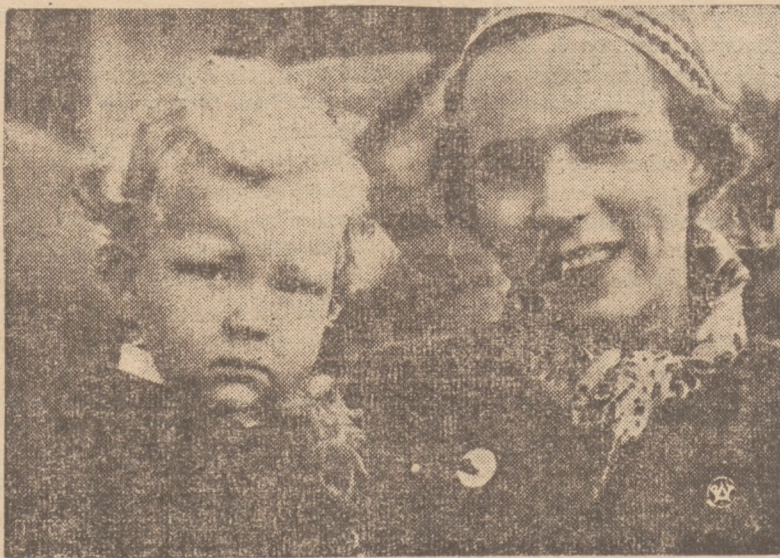
W skład nowego zarządu weszli: pre-

Zebranie manifestacyjne w Sosnowcu

Obóz Zjednoczenia Narodowego oddział w Sosnowcu organizuje dziś o godz. 18.56 w Domu Społecznym manifestacyjne zebranie w sprawie wspólnej granicy

polsko - węgierskiej.

Na zebranie proszeni są o przybycie członkowie OZN. i organizacje współpracujące z Obozem.

Z WŁOSKIEGO DWORU KRÓLEWSKIEGO

Na zdjęciu — następczyni tronu włoskiej księżna Maria Piemontka wraz ze swym synkiem, księciem Neapolu.

zes — Remigjusz Bakowski, czł. zarządu: A. Mészek, S. Mierzwa, L. Góralski, J. Mazur, W. Góralezyk i Kolton; zastępcy: Wł. Mazur i S. Drabek, Komisja rewizyjna: J. Baran, E. Drabek i Młynarski; sąd koleżeński: A. Rok, Matysik i Szewczak. Delegatami na zjazd wybrano pp. L. Góralskiego i Mészka.

Usiłowane samobójstwo W SOSNOWCU.

Onegdaj wieczorem usiłował popełnić samobójstwo mieszkaniec Sosnowca Stanisław Hantko, zam. na Pogoni, Hantko napil się esencji octowej.

Zawiadomione o wypadku pogotowie przewiozło Hantkę do szpitala.

Śmierć młodocianego węglokrada pod kołami pociągu

Pod kołami pociągu towarowego znalazł się i zginął 13-letni węglokrada Stanisław Borkowski, zam. w Zawierciu przy ul. Piaskowej 45.

Borkowski w celu dokonania kradzieży węgla wskoczył na pociąg towarowy, zderzył się z szynami i Człochow. Po zrzuceniu paru kawałków węgla zeskoczył on tak niefortunnie, że dostał się pod koła pociągu, które zmiażdżyły mu głowę oraz odcięły prawą rękę. Wypadek ten miał miejsce około

fabryki TAZ. na oczach licznych przechodniów.

RADIO

PROGRAM OGÓLNOPOLSKI

Czwartek 16 marca.

6.30 Pieśń Kiedy rano wstaję zorza 6.35 Gimnastyka 6.50 Muzyka 7.00 Dziennik poranny 7.15 Muzyka 8.00 Audycja dla szkół 8.10 Przerwa 11.00 Audycja dla szkół 11.15 Płyty 11.57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa 12.03 Audycja po południowa 13.00 Przerwa 15.00 Pogadanka 15.15 Kłopoty i rady 15.30 Muzyka obiadowa 16.00 Dziennik popołudniowy 16.05 Wiadomości gospodarcze 16.20 Audycja dla młodzieży licealnej 16.40 Płyty 17.00 Felieton 17.15 Recital skrzypcowy 17.40 Z naszych pieśni 18.00 Audycja dla młodzieży wiejskiej 18.30 Teatr Wyobraźni 19.15 Koncert rozrywkowy 20.35 Audycja informacyjna 21.00 Recital fortepianowy 21.40 felieton Starego Doktora 22.00 Płyty 22.40 Płyty 22.55 Przegląd prasy 23.00 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego. Komunikat meteorologiczny 23.05 Koncert

KATOWICE

Czwartek 16 marca.

5.30 Dzień dobry — wesół montaż płytowy 6.30 Program na dziś 11.15 Płyty 14.00 Koncert rozrywkowy 14.20 Pogadanka 14.50 Chwilka społeczna 14.55 Wiadomości bieżące i giełda 16.40 Płyty 18.00 Porady radiotechniczne 18.10 Z albumu speakera 18.25 Wiadomości sportowe 22.00 Rozmowa ze słuchaczem przeprawa dzi. Jerzy Tępa 22.10 Wesół wieczór audycja słowno — muzyczna 23.05 Zakoncz nie programu.

PROGRAM OGÓLNOPOLSKI

Piątek 17 marca.

6.30 Pieśń Kiedy rano wstaję zorza 6.35 Gimnastyka 6.50 Płyty 7.00 Dziennik poranny 7.15 Muzyka płyty 8.00 Audycja dla szkół 8.10 Przerwa 11.00 Audycja dla szkół 11.15 Płyty 11.57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa 12.03 Audycja po południowa 13.00 Przerwa 15.00 Audycja dla młodzieży 15.20 Poradnik sportowy 16.30 Muzyka obiadowa 16.00 Dziennik popołudniowy 16.03 Wiadomości gospodarcze 16.20 Rozmowa z chórami 16.35 Droga Krzyżowa 17.30 Nasze sprawy pogadanka 17.45 Skrzynka techniczna 18.00 Audycja dla wsi 18.00 Teatr Wyobraźni 19.15 Koncert rozrywkowy 20.35 Dziennik wieczorny 20.40 Wiadomości meteorologiczne. Wiadomości sportowe. Nasz program na jutro 21.00 Pieśni ludowe 21.15 Koncert symf. w wyk. ork. filharmon. Warsz. 22.30 Ostatnia ofara fragment z powieści Józefa Conrada 22.50 Muzyka z płyt 22.55 Przegląd prasy 23.00 Wiadomości dziennika wieczornego. Komunikat meteorologiczny 23.05 Wiadomości z Polski w języku francuskim 23.15 Patrz program Warsz. II

«PAMIĘTNIKI SZATANA» Powieść

2.0)

Jednakże raz, kiedy miałam przebiec dni kilka na wsi u pana Barnet prosiłam jedną towarzyszkę moją, żeby tam przybyła mnie odwiedzić; obiecała, ale nie dotrzymała ucywilizowanej obietnicy. Wymawiała jej to za powrotem do klasztoru, ale ona mi odpowiedziała: „Mama mi nie pozwoliła”. Upokorzona, pobięłam do przełożonej: ona starała się przekonać mnie, że matka mojej młodej towarzyszkę, wiedząc, że pan Barnet nie jest moim krewnym, uznała zaproszenie za nie dostateczne. Po raz pierwszy ten dowód wydał mi się nie wystarczający; po raz pierwszy myślałam o moim osamotnieniu w świecie przedstawiającym w umyśle moim i natchnęła mnie smutkiem, jaki z początku zaczęły siostry miłosierdzia umiały rozproszyć, ale, który wskutek nowego osamotnienia w klasztorze powróciło z większą jeszcze siłą. Zwolna stopniowo wszystkie towarzyszkę, z którymi przeznaczałam pierwsze lata młodości mojej opuściły klasztor i wróciły na łono rodzin swoich: inne przyszły w ich miejsce, ale

nie były one już w moim wieku. Pozostałam dzieckiem, dzieckiem tak długo, jak tylko mogłam, byleby nie być samą; ale nikt się nie starzał razem ze mną. Skoro wszystkie pensjonarki dosięgły piętnastego roku życia powracały do rodziców, a ja w dziewięć nastym byłam sama, jak starzec, którego życie zbyt długo się przeciągnęło i który widział jak obok niego padli wszyscy jego przyjaciele. Będąc jeszcze tak młodą, wspomnienia młodości były tylko moją własnością i nie miałam nikogo, komu bym mogła powiedzieć ten wyraz tak miły: „Czy pamiętasz?” W tym to czasie zażądałam i otrzymałam łaskę przyjęcia siostry nowicjuszki; w tym samym czasie Julia weszła do klasztoru.

— Któż to jest Julia? — zapytał Luizzi.

— Julia, była jedyną moją przyjaciółką na tym świecie po Zofii — odpowiedziała Karolina.

— Czy ona była rodem z Tuluzy?

— Nie wiem o tym; była ona córką biednej wdowy pani de Gelis, która mieszkała w Antverpe. Utrzymywała

ona tam mały zakład z dr. Hiazgami i wynajmowała książki. Ale korzyści jej handlu były tak dobre, że nie spodziewając się wypisać córki swą, jej, przeznaczyła ją do klasztoru, alicz nie panu Gelis i jej córka były kobietami dobrze urodzonymi i Julia wolała ubóstwo klasztorne aniżeli pęty w świecie zależną od ludzi, których grube obejście mogło ją upokorzyć. Spodziewała się towarzyszek. Było wprawdzie kilka nowicjuszek w moim wieku, ale wyznać należy, te, które poświęciły się na usługę charytaty były po większej części biednymi dziewczętami wiejskimi bez wychowania, te zaś, które poświęciły się na usługę wychowania młodych pensjonarek udawały już ton tak doktorski i postawę zamyśloną, że nie widziałam z kim mam podzielać swobodne śmiechy, kiedy byłam wesółą, ani komu powierzyć łzy moje, kiedy byłam smutną. Julia była towarzyszką, jakiej pragnęłam. Była wysoka i wysmukła, a ruchy jej były tak powolne i miękkie że zdawało się, że całe jej życie jednocześnie się w ognistym spojrzeniu, tak jak cały wdzięk i wyraz w uśmiechu, pełnym pieśczęty, sarkazmu stępowo nie do uśmieszenia, które w początku wydało mi się dziwaczne bardzo. W ciągu pierwszych dni spotkania naszego w klasztorze, stosunki nasze były dosyć chłodne; ale wkrótce większe nastąpiło pomiędzy nami porozumienie i kiedy poznałam jej historię, oświeciła swoją, poprzysięgłyśmy sobie wzajemną przyjaźń szczerą i dogłonną. Przyjaźń ta była dla mnie

słodką nadzieją i pociechą dla mej. Mnie powrócił spokój, ona zaś przysłała zupełnie do siebie. Tym bardziej ją kochałam, że była bardzo surowo traktowana przez przełożoną i przez siostry postępujące i częstokroć zdolna złagodzić surowość, jaką jej okazywano, dlatego zapewne, że była biedna. Julia wdzięczność swoją okazywała mi wszystkimi możliwymi sposobami. Przyjaźń nasza była szczerą, świętą; wszystko pomiędzy nami było wspólne. Jednak nadszedł dzień w którym wątpiałam czy ona mnie tak kocha jak mówiła. Otrzymała ona list od matki i widziałam jak płakała przez dzień cały. Naprawdę zapytywałam ją o przyczynę łez, uporeczywie wyjawiać jej nie chciała przede mną. Za nadejściem wieczoru, kiedyśmy się przechadzały po ogrodzie, blagalałam ją tak natargiwie, że na koniec mi powiedziała:

— Dlaczego żadasz żetym ci wyjawiać nieszczeście, któremu ani ty, ani ja zaradzić nie możemy, ponieważ spotkało ono moją biedną matkę.

— Ale cóż to jest takiego?

— Nie możesz tego rozumieć, ponieważ nigdy nie żyłaś po za klasztorom; matka moja stała się ofiarą oszustwa pewnego kupca, porzuciła za niego.

— Czy to idzie o weksel? — zapytałam.

d. c. n.

Mąż zamordował trywala

Ponury finał haniebnej wymiany żony za komorne

Krwawy epilog niesamowitego iniloznego „kwadratu” rozegrał się onegdaj na Wali (przedmieście Warszawy), gdzie rozszalały, zdradzający systematycznie małżonek - sublokator zarządnął głównego lokatora i jego żonę, sobie zaś zadał brzytwą lekką ranę dla symulowania samobójstwa.

W małym mieszkanku Eugeniusza i Anieli Pawłowskich przy ulicy Wolskiej 96-97, zamieszkiwał od dłuższego czasu, w charakterze sublokatora, Stanisław Średnicki z żoną.

Rozrachunek z tytułu odnajmowania mieszkania, którego czynsz miesięczny określono początkowo na zł. 15 dokonywać się począł wkrótce w sposób niezwykle „uproszczony”, ale i ohydny. Eugeniusz Pawłowski wszedł po prostu z Średnicką w stosunki ściśle intymne i uważał tym samym że Średnicki nie są obowiązani dopłacać jeszcze w... gotówce.

Na tle tych lajdackich „rozliczeń” z sublokatorami dochodziło stale do awantur między wszystkimi „bokami” zawilego „kwadratu miłosnego”. Pawłowska staczała awantury ze swoim mężem. Średnicki ze swoją żoną i na odwrot, oba małżeństwa między sobą.

We wszystkich awanturach szło oczywiście nie tyle już o omówione komorne w gotówce ile o samą zdradę, z tytułu której szalał przede wszystkim Pawłowski.

Onegdaj doszło wreszcie do ostatecznego rozwiązania tego ponurego węzła: Stanisław Średnicki w przystępie szału, korzystając z wszczętej przez głównych lokatorów sprzeczki, rzucił się na Pawłowskich z brzytwą i z pasją zadawał nią począł niezliczone ciosy.

Nasycony się wreszcie swą straszliwą zemstą i przekonany, że Pa-

włowscy nie żyją wybiegł Średnicki na ulicę skierował swe kroki do apteki Manduka. Tu, przed wejściem, mordera zaciął się jeszcze sam brzytwą w ramię, aby w ten sposób symulować wspólną bójkę, względnie chęć samobójstwa, a potem dopiero zaalarmował

o swej zbrodni.

Na miejsce krwawej rozprawy przybyła natychmiast policja, która Średnickiego ujęła. Przybyły lekarz Pogotowia stwierdził beznadziejny stan pokiereszowanych małżonków. Przewieziono ich do szpitala na Czystem.

N A S I O N A RAFA
KARBOLINEUM
CHEMIKALIA
R. BARCZYK, Będzin, Kołataja 1

CZŁOWIEK PRZED SĄDEM

URZĘDNIK

Późną nocą wracał do domu pan Józef Tarczyn. Szedł sobie, pogrążony w myślach, jakimś zautkiem, gdy na raz przystąpił doń drab o ponurym wejrze-
niu i warknął:

— Moniaki dawać!

Pan Tarczyn zbladł z przerażenia.

— Panie.

— Tylko przez gadania, Moniaki buć, bo zara kosa w robotę pójdziesz. No co? Nie dajesz pan? Ha, trudno się mówił. Mokrej roboty nie lubię, ale widzę, że przez majchra się nie obejdzie.

Bandyta sięgnął ręką po nóż.

— Panie szanowny. — jęknął pan Tarczyn. — Wstrzymaj się pan chwileczkę. Chciałem tylko powiedzieć, że petak jest ostatni. Zlituj się pan nad człowiekiem, który nie ma co do gęby włożyć.

— I ja nie mam! — huknął bandyta.

— Jednak pewnie więcej masz pan ode mnie. A jeszcze weź pan pod uwagę, że żonę na utrzymanie posłałam, dwoje dzieci.

— Ja także samot

— Co się pan będzie z mną równał! Podatków pan nie płaci, z bezpłatnego utrzymania częściej pan korzystasz. Zostaw mnie pan te parę groszy, które mam przy sobie. Jużem dosyć bity i kopany. Napastnik przyjrzał się uważnie swej ofierze.

— Urzędnik jestem — jęknął pan Tarczyn.

— Urzędnik.

Bandyta pokiwał współczująco głową. Westchnął głęboko, po czym wyjął kilka groszy z kieszeni i rzekł:

— Weź, biedaku. I idź sobie z Bogiem.

W tym momencie na ramieniu liosciwego rabusia spoczęła dłoń posterunkowego, któremu owe noone rozrachunki wydały się podejrzane.

Na skutek tego Jakub Adamczyk rzucał się w pewien czas później przed oblicze sądu.

Ponieważ jednak pan Tarczyn opowieść sądowną, jak dobre serce posiada oskarżony wyrok oplewał tylko na trzy miesiące z zawieszeniem.

Tajemnicza choroba

WSRÓD DZIECI

We wsi Oleszkowice, gminy Turna w pow. brzeskim u dzieci w wieku szkolnym stwierdzono nieznaną na razie chorobę zapalenia opon mózgowych.

Dotychczas zmarło 5 dzieci, zaś dwoje w stanie ciężkim odwieziono do szpitala.

Nieznaną chorobę przeniosła się do sąsiedniej wsi Bławienice, gdzie zachorowało jedno dziecko. Władze sanitarne nie rzuciły izolacji chorych oraz podejrzanych dzieci, badając jednocześnie przy czyną choroby.

Ohydne morderstwo

85-LETNIEGO STARCA

Nieduże miasteczko Kolki było widownią ohydnej zbrodni, dokonanej w celach rabunkowych na 85-letnim starcu. Przy jednej z ulic miasteczka zamieszkiwał Moszko Arykier, lat 85, kupiec. Podczas nieobecności domowników weszli do mieszkania Arykiera nieznani złościny, którzy zamordowali starca podżynając mu gardło ostrym nożem.

Po dokonaniu ohydnej zbrodni bandyci spłądowali całe mieszkanie i sklep, rabując wiele — a narazie nieustalonych jeszcze przedmiotów i gotówkę.

Za bandytami wszczęto energiczny pościg.

Pił wodę dopoty

AŻ SKONAŁ

Przysłowie, że można się utopić nawet w żywej wodzie potwierdził wypadek w chutorze Łachwa, w pow. łuninieckim.

Mieszkaniec tego chutoru Nicyporuk Jan, lat 20 od dłuższego czasu chorował a trwale kalectwo: wskutek tego był niezdolny do pracy.

Zniechęcony do życia postanowił popełnić samobójstwo.

W tym celu położył się nad płytą dołem z wodą, z którego tak długo pił wodę aż wyzionął ducha.

Na wieży kościoła

POWIESIŁ SIĘ STRAŻNIK MIEJSKI

Jeszcze 7 bm. wydalili się z domu strażnik miejski w Horodence, 40-letni Władysław Liwicki. Wszelkie starania rodziny, zmierzające do odnalezienia jego miejsca pobytu — były bezowocne. Wreszcie po paru zagadkach zniknięcia strażnika została rozwiązana.

Pomocnik monterów w elektrowni miejskiej Osieczko znalazł na wieży kościoła rzymsko-katolickiego w Horodence wiszącą na sznurze zwłoki strażnika. Nie żył on już od kilku dni. Do obowiązków strażnika należało m. in. nakręcanie zegara kościelnego i w czasie jednej z tych czynności popełnił samobójstwo. Przy czynu tragicznego kroku nie jest znana.

wiak (po 13), Kolczyński — Szymura (po 12, i td. Najwięcej punktów zdobyli: Czortek 31, Rotholc — 29 (same zwycięstwa — jeden remis), Chmielewski — 25, Kolczyński — 24 (same zwycięstwa), Piłat — 21, Szymura 19 itd.

Ruch - Unia

MECZ PIŁKARSKI W SOSNOWCU

W niedzielę na stadionie Unii o godz. 15.15, jak już donosiliśmy rozegrany został sensacyjny mecz piłkarski między mistrzem Polski Ruchem i Unią.

Ruch wystąpił w następującym składzie: Tatuś, Gienza, Czempisz, Młonda, Skrzypiec, Fica, Wodarz, lewy łącznik, Peterek; Słota i Kruk.

Skład Unii zostanie ustalony po ostatnim treningu.

O godz. 13.15 przedmecz Smigły — Unia

Finaliści mistrzostw Polski

W KOSZYKÓWCE

W wyniku międzygrupowych rozgrywek o mistrzostwo Polski w koszykówce panów, do finału zakwalifikowały się następujące zespoły: Cracovia, Polonia (Warszawa), KPW. (Poznań) i A. Z. S. (Łódź).

Z Olkusza

Mianowanie przewodniczących KOMISYJ WYBORCZYCH W OLKUSZU

Przewodniczącymi komisji wyborczych w Olkuszu mianowani zostali zarządzeni starosty powiatowego: na okr. I — p. Stan. Janik; okr. II — dr. Kociarski; okr. III — dr. Gorczyca, na obwód I — dr. Lapiński; obw. II — p. Kazim. Martyniak; obw. III — dr. Pipezyński i obw. IV — dyr. Machnicki.

Przewodniczącym głównej komisji wyborczej, mianowany został adw. Ziolkowski.

(c) ZAKOŃCZENIE KURSU STRAŻACKIEGO. W Olkuszu zakończony został dwutygodniowy kurs I, II i III stop. dla naczelników straży poz. ochotniczych pow. olkuskiego.

Po egzaminach i ogłoszeniu wyników, do kursistów przemówił burmistrz Majewski.

Nagrody prymusom rozdał zastępca inspektora wojewódzkiego str. poł. p. Piskowski z Kiele.

Kurs ukończyło 63 osoby.

(d) KURS DROGOWY. W obecności starosty powiatowego, mgr. Medali, rozpoczął się onegdaj w Olkuszu dwutygodniowy kurs dla dróżników drogowych. Słuchaczy 40-tu.

Kino „RIALTO”. Warszawska 18

Wielki romans, którego nie zdołała zniszczyć zawierucha wielkiej wojny pod tyt.:

Załoga nieustraszonych

W rol. gł. Richard Greene i Nancy Kelly

Pocz. I seansu o 5.30.

SPORT

Mecz bokierski Włochy--Polska

W Poznaniu w dniu 19 bm.

W dniu 19 bm. reprezentacja bokierska Polski spotka się z Włochami w Poznaniu.

Włoski są przeciwnikiem b. groźnym. Mieliśmy się możliwość przekonać o tym podczas meczu rozegranego we Włoszech. Tym razem walczymy za gruncie własnym — szanse nasze zatem wzrastają niepomniernie, ale to jeszcze może nie wyrównać braków spowodowanych lekceważeniem przygotowań pięściarzy do walki.

Włoski związek nadesłał już skład swej reprezentacyjnej ósemki, która zmierzy się

w niedzielę w Poznaniu z drużyną Polski. Skład ten przedstawia się następująco (w kolejności wag.): Nardecchia, Padetti, Corto nesl (lub Bonetto), Peyre, Garbarino, Bona dio, Musina i Lazzari.

Z drużyną przybywa trener Klaus oraz sędzia punktowy Cerni. Włosie zgodzili się by neutralnym sędzią spotkania był arbiter Dworak (Brno Morawskie). Ze strony Polski mecz sędziować będzie Bielewicz (Poznań).

Skład reprezentacji Polski nie jest narazie ustalony.

Włosie poza meczem z reprezentacją Polski rozegrają drugie spotkanie z reprezentacją Warszawy.

Po meczach Polska — Finlandia i Polska — Lotwa statystyka polskiej reprezentacji bokierskiej przedstawia się następująco: rozegrano 48 spotkań międzypaństwowych, wygrywając 28, remisując 7, a przegrywając 13. Stosunek punktów 441:324. Barw polskich broniło 85 zawodników. Najwięcej Piłat (20), Czortek (18), Rotholc i Chmielewski (po 15), Majchrzycki, Piskarski i Sank.

KINO „PATRIA”

DZIS

DZIS

Film polski wg. najpoczytniejszej powieści T. Dołęgi - Mostawicza

TRZY SERCA

W rol. gł.: Elżbieta Barszczewska, Lindorówna Pichelski, Zabczyński, Zetwerowicz i inni.

CHCESZ CO KUPIĆ?
CHCESZ CO SPRZEDAĆ?
SZUKASZ MIESZKANIA?

CHCESZ WYJŚĆ ZAMAŻ?
CHCESZ SIĘ OŻENIĆ?
CHCESZ ZMIENIĆ POSADĘ?

ZGUBIŁEŚ PASZPORT LUB WERSEŁ?
ZGUBIŁEŚ PAPIERY, PIENIĄDZE?
SZUKASZ WŁAŚCICIELA RZECZY
ZNALEZIONEJ?

daj drobne ogłoszenie w „Expresie Zagłębia”,
a odniesiesz skutek niezawodny.

Sygnatura I Km. 602/39.

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI RUCHOMOŚCI

Komornik Sądu Grodzkiego w Sosnowcu I-go rewiru reliz zemanek, mający kancelarię w Sosnowcu, ul. Siekiewicza Nr. 8 na podstawie art. 602 k. p. c. p. udaje do publicznej wiadomości, że dnia 31 marca 1939 r. o godz. 12 w Sosnowcu ul. Wspólna Nr. 4 odbędzie się licytacja ruchomości, składających się z: biurka biblioteki, tapczanu, foteli, kilimów, żyrandoli kredensów, stołu, dywanu perskiego, szafeczki nocnych, toaletki, maszyny do pisania, wieszaka, firanek, futra męskiego — w sprawie na rzecz Idy L. Lubelskiej, oszacowanych na łączną sumę zł. 3250.—

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym. Licytacja rozpocznie się od 1/2 ceny oszac.

Dnia 14 marca 1939 r.

Sygnatura I Km. 510/39

z dnia 21 marca 1939 r. o godz. 10 w Sosnowcu ul. Piłsudskiego 8 odbędzie się I-sza licytacja ruchomości składających się z: 3-ech szafek szafkowych, dwóch kontuarów, stolika okrągłego, 2 taboretów, lusterka i maszyny do szycia — w sprawie na rzecz Bronisława Cichockiego, oszacowanych na łączną sumę zł. 1025.—

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym. Licytacja rozpocznie się od 1/2 ceny oszac.

Dnia 14 marca 1939 r.

Komornik (—) F. ZEMANEK

Proszek od **BOLU GŁOWY**
DLA DOROSŁYCH ZE ZN. PRZ. **KOWALSKINA**
Stosuje się również **PRZY PRZEZIEBIENIU GRYPIE I KATARZE**

URZĄD SKARBOWY
W SOSNOWCU.

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI

W myśl § 92 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25.6.1932 r. o postępowaniu egzekucyjnym w sprawach skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 580), podaje się do ogólnej wiadomości, że dn. 20 marca 1939 r. o godz. 9—14 w lokalu płatnika przy ul. Małachowskiego 26, celem uregulowania należności Urzędu Skarbowego w Sosnowcu i innych wierzycieli a zobowiązanego M. Lempickiego S. A. odbędzie się sprzedaż z licytacji niżej wymienionych ruchomości:

- 1) Lokomobile 3 szt., cena szac. 3000.—
- 2) Samochód osobowy „Buick” 1 szt., cena szacunkowa 6000.—
- 3) Kotły parowe 2 szt., cena szac. 6000.—
- 4) Stal w sztabach okrągła o średnicy od 45 mm. do 250 mm. 1700 kg., cena szacunkowa 800.—
- 5) Maszyny do pisania 2 szt., cena szacunkowa 550.—

Z uwagi na to, że licytacja, wyznaczona w pierwszym terminie na dzień 23.11.1939 r. nie doszła do skutku, wymienione wyżej przedmioty w myśl § 92, powołanego na wstępie rozporządzenia, mogą być sprzedane za cenę niższą od oszacowania.

Zajęte przedmioty można oglądać w dniu licytacji w lokalu płatnika.

Naczelnik Urzędu Skarbowego
(podpis nieczytelny).

Prenumerata wynosi miesięcznie zł. 2

Adres Redakcji, Administracji i Drukarni: Sosnowiec, ul. Teatralna 1-a.

Telefony: Redakcji 6.16.92, Administracji 6.14.97.

Konto czekowe P. K. O. Katowice 304.217.

Wydawca: Helena Mensiorska.

Druk. „Expres Zagłębia” Sosnowiec, Teatralna 1-a.

Redaktor: Tadeusz Liński

Pierwszorzędny sprzęt -- żelazko elektryczne

nabędziecie u nas na bardzo dogodnych warunkach opłacając zł. 1.70 przez 10 miesięcy w okresie propagandy w marcu
Dodajemy bezpłatnie b. praktyczną i cenną premię.

ELEKTROWNIA OKRĄGOWA
w ZAGŁĘBIU DĄBROWSKIM S. A.

KINO „ZAGŁĘBIE”

DZIS!

DZIS!

Nasza rodaczka **POLA NEGRI**

w wielkim swoim filmie p. t.

POBOŻNE KŁAMSTWO

POLA NEGRI — jako zrozpaczona matka, która poświęciła całe swoje życie dla szczęścia syna.

Początek o godz. 17.30 w niedzielę 15.30

KINO „EDEN”

Dziś premiera!

Geniusz ludzki znowu stworzył dzieło, które wzbudziło zachwyt świata!

LUISA
RAINER GRAVEY
FERNAND
MILIZA
KORJUS
Reż. JULIEN DUVIVIER

WIELKI WALC

JUTRO W KINIE

Początek o godz. 15.30

Wejście tylko na seansy

Humor

KALAMRURKI.

„Ta kobieta wpadła mi w oko” — powiedział niewierny mąż, któremu żona oblała twarz kwasem solnym.

„Świata poza tobą nie widzę” — powiedział mały jegomość do swej wysokiej i tegiej oblubienicy.

„Noc jest pełna tajemnic” — powiedział przechodzień wpadając w kałużę na oświetlonej ulicy.

„Na bezrybni i rak ryba” — powiedział samotna kura w załatach do indyka

W SZKOLE.

— Jakbyś podzielił trzy słinki między czterech kolegów?

— Zrobiłbym kompot!

W „TŁUSTY WTOREK”

Zawiany gość do bandyty:
Pan ma doskonałą maskę, chodź pan ze mną na zabawę...

Czy mogę panią prosić do tańca?
Nie tańczę z osobą mi nieznaną!
Przepraszam — przecież pani jest tutaj dla przyjemności!
Tak, ale dla mojej przyjemności.

ECHA KARNAWAŁU.

— Dwie rzeczy są, panie Janie, przez które nie może pan zostać wybitnym tancerzem.

— A mianowicie?

— Pańskie nogi.

PRZYCHODNIA LECZNICZA

chorób wenerycznych i skórnych „POMOC”

SOSNOWIEC, ul. 3-go Maja 31

Czynna 11—1 i 5—8 pp., w święta 11—1

Tel. 61 609

DROBNE OGŁOSZENIA

POSADY I PRACE

KAMIENIARZA posiadającego kartę rzemieślniczą, poszukuje poważna firma w Zagłębiu, na stanowisko kierownika, za dobrym wynagrodzeniem. Znajomość rzemiosła pożądana, lecz nie konieczna. Zgłoszenia należy kierować do administracji pisma, pod „Kamieniarz”

5.000 zł

pożyczki na wysoki procent poszukuje solidne przedsiębiorstwo przemysłowe w Zagłębiu dla uzupełnienia mechanizacji swej produkcji. Gwarancja — zastaw maszyn i urządzeń. Pożyczkodawca może uzyskać posadę magazyniera. Termin pożyczki 6 miesięcy. Zgłoszenia kierować do Administracji pod „Przedsiębiorstwo”.

KUPNO I SPRZEDAŻ

NASIONA

warzyw i kwiatów
Kwiaty

ciężkie i doniczkowe w wielkim wyborze. Poleca Jacek Mesjasz, Sosnowiec-Pogoń Orła 26, tel. 62301.

Nasiona

najlepsze selekcyjne oraz nawozy sztuczne, rafia itp. poleca L. Goldberg S-wo Sosnowiec, Modrzejowska 14.

ZGUBIONE DOKUMENTY

UNIEWAŻNIA się zgubione dwa weksle po 50 zł. płatne 15.IV i 15.VII 1939 r., wystawienia D. Czarnocha, Sosnowiec, Wspólna 10 m. 6, żyrowane przez Elżbietę Soune, B. Sztajnfeld

CENY OGŁOSZEŃ:

za wiersz milimetryowy przed tekstem 1 zł., w tekście 50 gr., za tekstem 40 gr. Ogłoszenia tabelaryczne 50 proc., a świąteczne 25 proc. drożej. — Drobne ogłoszenia po 10 groszy. Dla poszukujących pracy 5 groszy za wyraz. — Najmiej 1 złoty. — Za zastrzeżenie miejsca dolicza się 25 proc.